

i moralnom pogledu, koje bi mogli erpsti iz dobro shvaćene primjene ovih blagajnica.

Učitelji ili druge prikladne osobe valjalo bi na dalje da se zauzmu za sve što je potrebno za konačno ostvarenje vjeresijskih zavoda, dočim bi bilo dobro, da Namjesništvo dađe na raspoloženje njima ili u obće dotičnim pokretačima sve tiskalice za tu svrhu potrebite, kao napatke, pravilnike, štatute, obrazce, registre i t. d.

Što se tiče štatutâ i pravilnikâ, koji sačinjavaju osnovu djelatnosti u ovom pogledu, mило mi je, gdje mogu naglasiti, da imamo sasvim prikladne za naše prilike i koje podpuno odgovaraju zahtjevima zakona 9 travnja 1873. To su štatuti od vriednog D.r S Karamana, popraćeni vrlo poučnim naputeima i vrlo praktičnim obrazcima za razne pisane akte i registre potrebite za računarsku stranu a osobito pak za izvještaje i dopisivanje seoske blagajnice sa svojim članovima i sa vlastima.

Ne da iznesem na palog svoju radnju već da pokažem, kako sam se i ja s ljubavi i zanosno bavio na ovome polju, spomenut ću da sam godine 1892 izradio štatut i pravilnik seoske zajmove blagajnice sa odnosnim obrazcima polag štatutâ i pravilnika seoskih Raiffeisen-ovih blagajnica, što su u kreposti u Donjoj Austriji, Moravskoj, njemačkom Tirolu i u sjevernim pokrajinama kraljevine Italije, i to osobitom namjerom, da budu čim više prosti i jasni, te prikladni mjestnim prilikama, tako da su isti služili i služe još uvijek za osnivanje Raiffeisen-ovih blagajnica u južnom Tirolu. Ovi su štatuti tiskani ovdje kao prilog pod brojem IV. S toga sam uvjeren, da bi se i oni mogli ovdje kod nas upotriebiti, možda sa neznatnim preinakama obzirom na mjesta, koja budu sklona da se uteku blagodatí vjeresije. Što se pak tiče prigovora, koji se obično čine štatutima ove vrste, biva da su odveć zamršeni i teški a da ih shvate prosti težaci, primjetit ću, da, pošto su seoske blagajnice delikatna ustrojstva sa vlastitom administracijom, koja mora biti točna i bezpriekorna, neobhodno je potrebno, da se iste u svome djelovanju oslanjaju na štatute i pravilnike točne, koji inače moraju odgovarati mnogim i strogim propisima već spomenutog zakona 29 travnja 1873 po obrtničkim i gospodarstvenim zadrugama. Radi toga nije moguće, kako se misli i kako bi se iz ljubavi prama kratkoći voljelo, izpuštiti niti iz štatuta niti iz pravilnika mnoge odredbe, koje u prvi mah mogu izgledati suviše, ali koje su na protiv nužдне, da naročito osobe, pozvate da upravljaju ovakovim ustanovama, uzmognu dobiti jasnu ideju o svojim dužnostima i o posljedicama, koje nastaju od neizpunjenja na se uzetih obaveza. Pače u ovom pogledu valja preporučiti najveću triezmenost i opreznost, e da se obezbiedi povoljno